

137. SOHBET**Dargın Eşleri Barıştırmak**

Bu haftaki dersimiz bir aile eğitim semineri tadında olacaktır. Dersimizde konu başlığımız her ne kadar “dargın eşlerin barıştırılması” olsa da evlilikte oluşması muhtemel sorunları çözmeye yakından uzağa ilkesi çerçevesinde ip uçları bulacaksınız.

Televizyonlarda veya radyolarda hava durumunu izlediğinizde her gün farklı tahminlerin öne çıktığını görüyoruz. Parçalı bulutlu, bulutlu, yağışlı, açık, güneşli gibi. Mevsimine göre değişen, hatta bazen mevsim normallerinin bile dışına çıkabilen, hava durumları ile karşılaşabiliyoruz. Hava durumu bu kadar değişken olabilirken insanın halet-i ruhiyesi değişken olamaz mı? Elbette olur. Fıtratı gereği kişinin olayları farklı algılaması ve anlaması yahut farklı davranışlar sergilemesi her zaman ve mekanda ihtimal dahilindedir. Zira günlük hayatın akışında yaşananlara birer tepkidir davranışlarımız. Bir gülümseme, parçalı bulutlu halimizi açık ve güneşli bir hale çevirerek, yüzümüzde bir tatlı tebessüm oluşturabilir. Ya da tam tersine, somurtkan bir yüz ifadesi, ters bir cevap güneşli halimizi parçalı bulutlu hatta sağanak yağışlı hale çevirebilir. Çünkü insanız. Çevremizden ve çevremizdeki insanlardan davranışlarından etkileniriz. Aldığı etkiye göre tepki veren insan elbette değişken bir ruh haline bürünebilir. Peki bunu hiç mi kontrol edemeyiz, hiç mi yönlendirmeyiz? Elbette ki davranışlarımızı kontrol edebilecek iradeye sahibiz. Fakat burada yapmamız gereken şey, aldığımız etkiye tepki vermeden “ben seni doğru mu anladım, şunu mu demek istedin?” gibi sorularla zaman kazanmak ve fevri davranış veya reaksiyonları frenlemek mümkündür. Bunu yaparken aslında karşımızdakine şunu söylemiş oluyoruz “ben seni gayet iyi dinliyorum; belki de söylediğine alınacak ve darılacağım. Buna mahal vermemek için ve ne kendimi ne de seni kırmamak için tekrar soruyorum”. Bu soruyla karşılaşan kişi de kendi söylediği şeyi tekrar düşünme ve dingin bir akıl süzgecinden geçirme fırsatı elde eder.

Kıymetli Dostlar,

Bu gibi durumları her birimiz hemen hemen her gün yaşamaktayız. Bilhassa ailemiz içinde bu durumları fazlasıyla gözlemlemekteyiz. Eşlerimizle olan münasebetlerimizi belki de tekrar gözden geçirmemiz gerekebilir. Evlilikte iki farklı insan bir araya gelerek yuva kurmaktadır. Dolayısıyla iki farklı zihin yapısı, iki farklı ruh, iki farklı psikolojik yapı, iki farklı anlayış, iki farklı kişilik bir araya gelmektedir. Bu kadar farklılıkları olmasına rağmen onları yuvalarında birleştiren unsur nedir? Elbette ki aile olmak, fizyolojik ihtiyaçlarını kontrollü bir şekilde karşılamak, çoğalmak, Allah'ın rızasını kazanmak ve

peygamberimizin sünnetini yaşatmaktır. Biz müslümanlar için asli gaye Allah'ın rızasını kazanmaktır. Onun rızasını kazanmak için Efendimiz (sav)'in yol göstericiliğine müracaat etmemiz ve kendimize yön ve yol çizmemiz gerekecektir. *خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ* "Sizin en hayırlınız, kadınlarına karşı en hayırlı olanlarınızdır."¹ *فَاسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ خَيْرًا* "Kadınlarınıza karşı hayırlı olmayı birbirinize tavsiye edin."² Hadis-i şerifleri en güzel yön ve yol gösteren nitelikte değil midir? Bir başka ifadesinde Allah'ın Rasûlü, *خَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِأَهْلِهِ وَأَنَا خَيْرُكُمْ لِأَهْلِي* "Sizin en hayırlınız, ehline karşı en iyi davranmanızdır. Ben ailesine karşı içinizde en iyi olanınızım."³ diye buyurmuştur. O halde önderimiz ve bizim için en güzel örnek olan Peygamber efendimiz (sav)'in tavsiyesini içselleştirme zamanı gelmemiş midir?

ÖNLEYİCİ YÖNTEMLER

Yukarıdaki Hadis-i şeriflerde Allah Rasûlü, ehline yani ailesine en iyi davranan kişiyi en hayırlı kişi olarak nitelendirmiştir. Ailemize iyi davranmayı öğütleyen bir diğer Hadis-i şerif'te ise Peygamber Efendimiz (sav) şöyle buyurmaktadır: *إِنَّ مِنْ أَكْمَلِ الْمُؤْمِنِينَ إِيْمَانًا أَحْسَنَهُمْ خُلُقًا وَالْأَطْفَهُمْ بِأَهْلِهِ* "Mü'minlerin iman bakımından en kâmil/olgun olanı; ahlâkı güzel olan ve ailesine nazik davranandır."⁴

Demek ki kıymetli dostlar aile içindeki davranışlarımızı ve konuşma tarzımızı mercek altına almamız gerekir. Bir öz denetime ihtiyacımız var. İmanımızın kâmil/olgun olmasını istiyorsak, o zaman ailemize karşı olan tutumlarımızı gözden geçirmeli değil miyiz? Ayrıca işimizin ne kadar kolay ve bereketli olduğuna bakar mısınız? Hem ailemizde huzur ve mutluluğu yakalayacağız hem de kamil iman sahibi olacağız.

Aile içinde ve eşler arasında tartışmaların yaşanmaması hemen hemen imkansızdır. Daha öncede belirttiğimiz gibi iki farklı kişilik bir yuvada buluşunca doğal olarak farklı fikirler ortaya çıkacaktır. Farklı fikirler ayrışmaya, tartışmaya sebep olmaktan ziyade birbirimizi tanımaya ve birbirimizi benimsemeye sebep olmalıdır. Kaçınılmaz olan fikir farklılıkları bizi ayrıştırmamalı aksine zenginliğimize vesile olmalıdır.

Eş; Kur'an-i Kerim'de zevç kelimesi ile ifade ediliyor. Ezvaç, çoğulu. Eşler demek. Zevç kelimesi hem erkek için, hem dişi için kullanılır Arap dilinde. Bu kelimenin öyle muhteşem bir etimolojisi vardır ki, adeta dilsel kökeni Kur'an ın kadın ve erkeğe bakışını simgeler. Zevç, eş. Kadın ya da erkek, bir çift demek. Hatta bir lügati açıp baktığınızda bu kelimenin karşılığında Arap dilinden hangi cümle kullanılıyor diye; şu cümlenin örnek olarak verildiğini görürsünüz. "Zevcâ nalin" yani ayakkabının eşi,

¹ Müslim, Radâ 62; Tirmizî, Radâ 11

² Kütüb-i Sitte, c. 17, s. 214; Buhari, 16/184, H. No: 4787

³ İbn Mâce, Sünen, 6/119, H. No: 1967

⁴ Tirmizî, Sünen, 9/196, H. No: 2537; Ahmet b. Hanbel, 49/229, H. No: 23073

değil mi? Hava her zaman güneşli olmuyor işte. Bazen ürkütücü şekilde gök gürültüsü ile gözlerimizi ve aklımızı kamaştırıran yıldırımların da düştüğü oluyor. Tartışılması gereken bir konu varsa tartışın. Bırakın gök gürlesin, şimşekler yıldırımlar çaksın ve yağmurlar yağsın. Ama bunlar olurken öfkemize yenik düşmeyelim. Olur da yenik düşersek hemen tövbe istiğfar edelim ve kırdığımız kalbin sahibinden özür dileyelim. Özür dilemek asla bizi küçük düşürmez. Aksine özür dilemek erdemliliktir. Öfkenizi kontrol edebildiğiniz bir tartışmanın ardından yağmurun durduğunu ve güneşin bulutlar arasında görünerek ortalığı aydınlatıp ısıttığını göreceksiniz. Muhabbetinizle evinizi aydınlatın. Zira güneşin yeryüzünü ısıtıp ısıttığı gibi, güzel ve tatlı sözler de insanların yüzlerini ve yüreklerini ısıtıp ısıtır.

Gelin içimizi ısıtacak ve bize tebessüm ettirecek bir küçük hikayeyi birlikte okuyalım:

Hikaye ünlü yunan filozof Sokrates'e atfedilir. İnsan filozofta olsa evli ise akşam eve geç kalmamalı... Sokrates bir gece eve geç gelmiş. Karısı sinirli bir şekilde neden geç kaldığını sormuş. Sokrates efendide tık yok. Kadın daha da sinirlenmiş. Başlamış bağırma, çağırmaya. Bizimkinde hala tık yok. Kadın dayanamamış ve bir kova suyu Sokrates'in başından aşağıya dökmüş. Bunun üzerine Sokrates " Bu gök gürültüsünden sonra yağmur kaçınılmazdı" demiş.

Mümkün mertebe aile içinde, eşimizle olan tartışmalarımızı dışarıya yansıtmayacağız. Kendi içimizde çözmeye çalışacağız. Öfkemize hakim olmak için Allah Rasûlü (sav)'in tavsiyesine uyacağız: **إِنَّ الْغَضَبَ مِنَ الشَّيْطَانِ وَإِنَّ الشَّيْطَانَ خُلِقَ مِنَ النَّارِ وَإِنَّمَا تَطْفَأُ النَّارُ بِالْمَاءِ فَإِذَا غَضِبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَتَوَضَّأْ** "Öfke şeytandandır, şeytan da ateşten yaratılmıştır, ateş ise su ile söndürülmektedir; öyleyse biriniz öfkelenince hemen kalkıp abdest alsın."⁷

Öfkemizi söndürecek abdestimizi alacağız. Kadın veya erkek fark etmez. Tartışmanın dahi bir adabı ve usulü vardır. Tartışma konusunun dışına çıkarak geçmiş senelerde yaşanan tatsızlıkları tazeleyip, irdeleyip tekrar gündeme getirmeyeceğiz. Tartışılan konu ne ise onda kalınmalı ve kesinlikle geçmiş defter açılmamalıdır. Veya "ne kadar beceriksizsin. İşte bak anlayışın sıfır" gibi cümlelerle eşimizin şahsi manevisine saldırılarda bulunmayacağız.

TARTIŞMALARI ARACI İLE ÇÖZME

Eşlerin kendi aralarında çözemediği bir durum meydana geldiğinde dışardan destek almaları yüce Allah (cc)'in tavsiyesidir. Kur'an ve sünnete göre "hakem" tayin edilir. Hakemin her iki tarafın akrabalarından seçilmesi gerekir. Burada da aile ve aile sırları korunmak istenmiştir. Hakemlik tesis edilmesinde asl olan maksat aynı dini değerleri taşıyan kişilerden objektif destek alabilmek ve onların

⁷ 12/403, H. No: 4152 (Mektebetu Şamile)

rehberliklerinden istifade edebilmektir. Hakemlik yapacak kişiler sorunu her iki taraftan dinler ve her iki taraf ile hem özel hem de ortak olarak konuşarak ortak yerde buluşulmasına vesile olur. Burada dikkat edilmesi gereken bir husus da arabulucuların niyetleridir. Şayet onlar arayış bulmak isterlerse Allah'ın yardım vadi açıktır.

وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَأَبْعَثُوا حَكَمًا مِّنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا إِنْ يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا خَيْرًا “Eğer karı-kocanın aralarının açılmasından korkarsanız, erkeğin ailesinden bir hakem ve kadının ailesinden bir hakem gönderin. Bunlar barıştırmak isterlerse Allah aralarını bulur; şüphesiz Allah her şeyi bilen, her şeyden haberdar olandır.”⁸

Bunun yanısıra İslam Toplumu Milli Görüş Teşkilatlarının Aile Danışmanlık Merkezlerince sunulan danışmanlık ve rehberlik hizmetlerinden de yararlanılması faydalı olacaktır.

BOŞANMAK! AMA NASIL?

Kıymetli Dostlar,

Eğer sorun veyahut sorunlar bir aile için büyük bir yumak haline gelmiş ve işin içinden çıkılamayacak durumda ise ve tek çıkış yolu boşanma olarak görünüyorsa bile mutlaka bu karara varmadan dışardan destek alınmalıdır. Evet nikah helal olduğu gibi boşanma da helaldir. Ama malumunuzdur ki Rabbimizin sevmediği bir helaldir. Allah Teâlâ'nın boşanmayı helal kılması, müslümanların, aşırı geçimsizlik sonucunda doğan büyük sıkıntılardan kurtulmalarını mümkün kılmak içindir. Elbette boşanma teşvik edilmemeli. Fakat evlilik artık zulüm halini almışsa ve boşanma engellenemiyorsa yapılacak olan şey boşanmanın islami ahlak dairesi içerisinde adabınca olmasını sağlamaktır. Boşanmanın da bir adabı ve usulü vardır. Mahremiyetlerin âdeta sokağa dökülmesi gayri islami, gayri ahlaki ve gayri insanidir. Eşlerin birbirleri hakkında ulu orta konuşması ve fitne çıkarması kesinlikle çok çirkin davranışlardır. Düşmanlık yapılması, ailelerin birbirine kin ve nefret beslemesi, çocukların anne veyahut babaya karşı doldurulması ve fitne ateşinin körüklenerek düşmanlık yumağına dönüşmesi kesinlikle yanlıştır. Allah Teala eşlerin boşanma durumunda onların güzellikle saliverilmesini buyurmuştur. O halde yolları güzellikle ve adabınca ayırmak her mü'minin görevidir. Ayet-i kerimde şöyle buyurulmuştur: يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَةٍ تَعْتَدُونَهَا فَمَتَّعُوهُنَّ وَسَرَخُوهُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا

⁸ Nisa, 4:35

nikahlayıp da, henüz zifafa girmeden onları boşarsanız, onları sayacağınız bir iddet süresince bekletme hakkınız yoktur. O halde onları (bir bağışla) memnun edin ve onları güzel bir şekilde serbest bırakın.”⁹

Allah (cc), bütün müminlerin ev ve ailelerini dünya cenneti kılsın. Amin

Alınacak Dersler:

- 1) İnsanlık eseri ailelerde de problemler oluşabilir. Çünkü her insan bir başka dünyadır ve farklılıkları vardır. Bu farklılıklar asgariye indiği sürece ailede huzur devam eder.
- 2) Aile içinde oluşabilecek sıkıntıları defetmede müslümanlar birbirlerine yardım edeceklerdir.
- 3) Her bir kadın ve erkek aile huzurunu evinde aramalı ve dinimizin uyarılarına dikkat kesilmelidir.
- 4) Nefis ve şeytanın her an bizi oyuna getireceğini unutmamalıyız.
- 5) Ailevi problemleri çözmede iyi niyetli ve ıslah gayesiyle hareket eden aracı ve hakemlere müracaat etmek gerekir.
- 6) Neticede boşanma hadisesi yaşanacak olsa bile o da yine İslam'ın koyduğu esaslar çerçevesinde olacaktır.

Ödev:

Peygamber Efendimiz (as)'ın yukarıda geçen, *إِنَّ مِنْ أَكْمَلِ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا وَأَلْطَفُهُمْ بِأَهْلِهِ*, "Mü'minlerin iman bakımından en kâmil/olgun olanı; ahlâkı güzel olan ve ailesine nazik davranandır." hadis-i şerifini ezberleyiniz.

⁹ Ahzab, 33:49